

שונה פאן שנאמר ה', השם העליון של הרחמים? אלא סוד הוא שלמדנו - אין דרך ארץ שתקבל אשה אורח עמה אלא ברשות בעלה.

אף כף (גמ' נח) נח רצה להפגס לתבה להתחבר עמה, ולא היה לו ראי עד שבעל התבה יתן לו רשות להפגס (עמ'ה), שכתוב בא אפה וכל ביתך אל התבה. ולכן נקרא פאן ה', הבעל של התבה, ואז נכנס נח והתחבר עמה. וכן למדנו שאין רשות לאורח להפגס לבית אלא ברשות בעלה, בעל הבית. זהו שכתוב אחר כף ויבא נח וגו'.

בא ראה מה פתוב, פי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. מפאן למדנו שלא יקבל אדם אורח בכיתו אם הוא חושד בו שהוא רשע, אלא אם עומד בעניו לצדיק שלא חשוד בעניו כלל. זהו שכתוב בא אפה וכל ביתך אל התבה. מה הטעם? משום פי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה.

ולמדנו, שאם נתן לו רשות לבדו ולא נתן רשות לכל אותם שבאים עמו, לא יכניס אותם לבית. זהו שכתוב בא אפה וכל ביתך אל התבה. לכלם נתן רשות להפגס. ומפסוק הזה למדנו סוד דרך ארץ. (ד"א בא אפה וכל ביתך אל התבה וגו').

רבי יהודה פתח, (תהלים כד) לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה תבל וישבי בה. הרי שנינו, לדוד מזמור - שאמר שירה ואחר כף שרתה עליו רוח הקדש. מזמור לדוד - ששרתה עליו רוח הקדש ואחר כף אמר שירה.

ר' הארץ ומלואה - פסוק זה נאמר על ארץ ישראל שהיא ארץ הקדושה. ומלואה זו השכינה,

שמה עלאה דרחמי. אלא רזא איהו דאוליפנא. לאו אורח ארעא לקבלא אתתא אושפיזא בהדה אלא ברשו דבעלה.

אוף הכי (גמ' נח) נח בעא לאעלא בתיבותא לאתחברא בהדה. ולאן הוה (ליה) יאות עד דבעלה דתיבה יהב ליה רשו לאעלאה (בהדה). דכתיב בא אפה וכל ביתך אל התבה. ובגין כף אקרי הכא יי בעלה דתיבה. וכדין עאל נח ואתחבר בהדה. וכן אוליפנא דלית ליה רשו לאושפיזא למיעאל לביתא אלא ברשו בעלה מאריה דביתא, הדא הוא דכתיב לבתר ויבא נח וגו'.

תא חזי, מה כתיב פי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. מפאן אוליפנא דלא יקבל בר נש אושפיזא בביתיה אי איהו חשיד ביה דאיהו חייבא. אלא אי קאים בעינוי לזפאה דלא חשיד בעינוי כלל. הדא הוא דכתיב בא אפה וכל ביתך אל התבה, מאי טעמא בגין פי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה.

ואוליפנא דאי יהיב ליה רשו בלחודוי ולא יהיב רשו לכל אנון דאתיין עמיה, לא ייעול לון לביתא. הדא הוא דכתיב בא אפה וכל ביתך אל התבה. לכלא יהיב רשותא למיעל. ומקרא דא אוליפנא רזא דארחוי דארעא. (ד"א ל"ג בא אפה וכל ביתך אל התבה וגו').

רבי יהודה פתח (תהלים כד) לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תבל וישבי בה. הא תנינן לדוד מזמור דאמר שירתא ולבית שירת עליה רוח קדשא, מזמור לדוד דשירת עליה רוח קדישא ולבית אמר (ל'ה) שירתא.

ל"י הארץ ומלואה, האי קרא על ארעא

דִּישָׂרְאֵל אֶתְמַר דְּאִיהִי אֶרְעָא קְדִישָׂא. וּמְלוֹאָה
 דָּא שְׂכִינְתָּא פְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (דברוי הימים ב ה) פִּי
 מְלֵא כְבוֹד יְיָ אֵת בֵּית יְיָ. וּכְתִיב, (שמות מ) וּכְבוֹד
 יְיָ מְלֵא אֵת הַמִּשְׁכָּן. מְאִי מְלֵא וְלֹא מִלְּא. אֶלָּא
 מְלֵא וְדָאִי דְּאֵתְמַלְיָא מְפֻלָּא. דְּאֵתְמַלְיָא מִן
 שְׂמֵשָׂא. סִיְהָרָא שְׁלִים בְּכָל סְטָרִין. מְלֵא מְפֻלָּ
 טוּבָא דְלַעֲלֵלָא. פְּאֶסְקוּפָא דָּא דְּאֵתְמַלְיָא מְפֻלָּ
 טוּבָא דְעֻלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב לִיִּי הָאֶרְץ
 וּמְלוֹאָה. תְּבַל וְיוֹשְׁבֵי בָּהּ דָּא שְׂאֵר אֶרְעָאן.

דְּבַר אַחַר לִיִּי הָאֶרְץ וּמְלוֹאָה דָּא אֶרְעָא
 קְדִישָׂא עֲלָאָה דְקֻדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא
 אֶתְרַעֲי בָּהּ. וּמְלוֹאָה אֲלִין נְשַׁמְתְּהוֹן
 דְּצִדִיקָיָא (ד"א ל"ג דְּפֻלְחוֹן מְלִין לַה) אֶתְמַלְיָא (ד"א
 דְּאֵתְמַלְיָא) מְנַיְהוּ מְחִילָא דְעֻמוּדָא חַד דְעֻלְמָא
 קְיִימָא עֲלֵיהּ. וְאִי תִימָא עַל חַד קְיִימָא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (תהלים כד) פִּי הוּא עַל יַמִּים
 יְסֻדָּה.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ז)

עַל יַמִּים יְסֻדָּה, אֲלִין חֲפִימִין דִּישָׂרְאֵל
 רְבֻרְבֵיָא דִּיְסָדֵן אֹרִייתָא וְחַכְמַתָּא
 דְּאֵתְקִרִיאַת הַיָּם הַגְּדוֹל וְכֵן הוּא אֹמֵר (קהלת א)
 כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם. וְעַל נְהֻרֹת אֲלִין
 תְּלַמִּידֵיָא דְאִינוּן רְבֻרְבִין מִן נְהָרָא. וְכֵן הֵרֵב
 גְּדוֹל מִן הַתְּלַמִּידִים. וְאִינוּן מְחַדְדִין אֵת הֵרֵב
 בְּקוֹשִׁיּוֹתֵיהֶן. וְהוּא מְתַרְץ לֹוֹן כָּל הַקּוֹשִׁיּוֹת
 וְאִינוּ מְתַרְשֵׁל. כְּמוֹ הַנְּהֻרֹת שְׁנַמְשְׁכִין לַיָּם
 וְאִינוּ מְלֵא שְׁנַאֲמֵר כָּל הַנְּחָלִים הַוֹלְכִים אֶל
 הַיָּם. וְהִרְאִיָּה אָמֵרוּ אַחֲרֵי כֵן מִי יַעֲלֶה בְּהַר
 יְיָ. פִּי אִין מַעֲשֶׂה בְּלֹא חֲכָמָה. פִּי הַתְּלַמוּד

מְבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה : (עד כאן מההשמטות)

כִּי הוּא. מָאן הוּא. דָּא קְדֻשָׂא בְּרִיךְ הוּא.
 כְּמָה דְּאֵת אָמֵר הוּא עֲשֻׁנוּ. וּכְתִיב, (איוב כח)
 פִּי הוּא לְקַצוֹת הָאֶרֶץ יְבִיט.

כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר (דברוי הימים-ב ה) פִּי
 מְלֵא כְבוֹד ה' אֵת בֵּית ה', וְכְתוּב
 (שמות מ) וּכְבוֹד ה' מְלֵא אֵת
 הַמִּשְׁכָּן. לְמָה מְלֵא וְלֹא מְלֵא?
 אֶלָּא מְלֵא וְדָאִי, שְׁהֵתְמֵלָא
 מֵהַשְׂמֵשׁ. שְׁהֵתְמֵלָא מֵהַשְׂמֵשׁ.
 הַלְבָנָה שְׁלָמָה בְּכָל הַצְּדִידִים.
 מְלֵא מְפֻלָּ טוּב שְׁלַמְעֵלָה, כְּמוֹ
 הָאוּצֵר הַזֶּה שְׁהֵתְמֵלָא מְפֻלָּ טוּב
 שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל זֶה כְּתוּב לַה'
 הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָה. תְּבַל וְיוֹשְׁבֵי בָּהּ -
 אֵלּוּ שְׂאֵר הָאֶרְצוֹת.

דְּבַר אַחַר, לַה' הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָה -
 זֶה אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה הַעֲלִיּוֹנָה
 שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בָּהּ.
 וּמְלוֹאָה - אֵלּוּ נְשַׁמּוֹת הַצְּדִיקִים
 [ד"א שְׁכֵלִים מְמֻלָּים אוֹתָהּ] מֵתְמַלְּאֵת [ד"א
 שְׁמֵתְמַלְּאֵת] מֵהֶם מִכַּח עֻמוּד אַחַד
 שְׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו. וְאִם תֵּאמֵר
 עַל אַחַד עוֹמֵד.

כִּי רָאָה מַה כְּתוּב, (תהלים כד) פִּי
 הוּא עַל יַמִּים יְסֻדָּה.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ז)

עַל יַמִּים יְסֻדָּה (תהלים כד) - אֵלּוּ
 חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל הַגְּדוֹלִים שְׁיִסְדּוּ
 תוֹרָה וְחֲכָמָה שְׁנַקְרָאת הַיָּם
 הַגְּדוֹל, וְכֵן הוּא אֹמֵר, (קהלת א)
 כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם. וְעַל
 נְהֻרֹת - אֵלּוּ הַתְּלַמִּידִים שֶׁהֵם
 הַגְּדוֹלִים מִנְּהָרָא, וְכֵן הֵרֵב גְּדוֹל
 מִן הַתְּלַמִּידִים, וְהֵם מְחַדְדִים אֵת
 הֵרֵב בְּקוֹשִׁיּוֹתֵיהֶן, וְהוּא מְתַרְץ
 לָהֶם כָּל הַקּוֹשִׁיּוֹת וְאִינוּ מְתַרְשֵׁל,
 כְּמוֹ הַנְּהֻרֹת שְׁנַמְשְׁכִים לַיָּם
 וְאִינוּ מְלֵא, שְׁנַאֲמֵר כָּל הַנְּחָלִים
 הַלְכִים אֶל הַיָּם. וְהִרְאִיָּה - אָמֵרוּ
 אַחֲרֵי כֵן, מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה', פִּי
 אִין מַעֲשֶׂה בְּלֹא חֲכָמָה, פִּי
 הַתְּלַמוּד מְבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה: ע"כ
 מֵהַשְׂמֵטוֹת.

כִּי הוּא, מִי הוּא? זֶה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר הוּא
 עֲשֻׁנוּ, וְכְתוּב (איוב כח) פִּי הוּא
 לְקַצוֹת הָאֶרֶץ יְבִיט.